

SPIS TREŚCI

1.	PODSTAWA, CEL I ZAKRES OPRACOWANIA.....	2
1.1.	Podstawa i cel opracowania.....	2
1.2.	Zakres opracowania.....	2
2.	MATERIAŁY WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU	2
3.	LOKALIZACJA I STAN PRAWNY TERENU INWESTYCJI	3
4.	OPIS STANU ISTNIEJĄCEGO TERENU INWESTYCJI	3
5.	CHARAKTERYSTYKA DANYCH WYJŚCIOWYCH	3
5.1.	Warunki gruntowo-wodne	3
5.2.	Kategoria obiektu budowlanego	4
5.3.	Wymagania w zakresie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.....	4
6.	PROJEKTOWANE ROZWIĄZANIA TECHNICZNE.....	4
6.1.	Budowa sieci wodociągowej	4
6.1.1.	<i>Zapotrzebowanie na wodę .....</i>	<i>4</i>
6.1.2.	<i>Przyjęty układ technologiczny .....</i>	<i>5</i>
6.1.3.	<i>Zakres rzeczowy .....</i>	<i>5</i>
6.1.4.	<i>Rurociągi sieci wodociągowej.....</i>	<i>5</i>
6.1.5.	<i>Uzbrojenie i armatura .....</i>	<i>5</i>
6.2.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej.....	6
6.2.1.	<i>Bilans ścieków.....</i>	<i>6</i>
6.2.2.	<i>Przyjęty układ technologiczny .....</i>	<i>6</i>
6.2.3.	<i>Zakres rzeczowy .....</i>	<i>6</i>
6.2.4.	<i>Kanalizacja sanitarna grawitacyjna.....</i>	<i>6</i>
6.2.4.1.	<i>Kanały grawitacyjne .....</i>	<i>6</i>
6.2.4.1.	<i>Studnie kanalizacyjne .....</i>	<i>7</i>
6.2.5.	<i>Kanalizacja sanitarna ciśnieniowa .....</i>	<i>7</i>
6.2.5.1.	<i>Rurociągi ciśnieniowe .....</i>	<i>7</i>
6.2.5.1.	<i>Przydomowe przepompownie ścieków.....</i>	<i>7</i>
6.3.	Skrzyżowania przewodów z przeszkodami	8
7.	Wytyczne realizacji	8
7.1.	Roboty przygotowawcze	8
7.2.	Roboty ziemne	9
7.3.	Odprowadzanie wód z wykopów budowlanych	10
7.4.	Montaż urządzeń, studzienek i rurociągów.....	11
7.5.	Próba szczelności rurociągów.....	12
7.6.	Płukanie i dezynfekcja sieci wodociągowej	12
7.7.	Roboty wykończeniowe.....	13
7.8.	Podsumowanie	13
8.	WARUNKI BHP	13
9.	DANE O OCHRONIE ZABYTKÓW	13
10.	WPŁYW INWESTYCJI NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	14
11.	OBSZAR ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘWZIĘCIA	15
12.	PRZEPISY ZWIĄZANE	15

---

1. PODSTAWA, CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

1.1. Podstawa i cel opracowania

Niniejsze opracowanie zostało wykonane na podstawie umowy zawartej pomiędzy Gminą Kluczbork ul. Katowicka 1 46-200 Kluczbork, a SYSTEM PROJECT ul. Cygana 4 45-131 Opole.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie rozwiązań technicznych umożliwiających wykonanie przedsięwzięcia pn. „Budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Makowskiego i łączniku między ul. Makowskiego a ul. Podkowińskiego w Kluczborku”, polegającego na wykonaniu sieci wodociągowej rozdzielczej oraz grawitacyjnej i ciśnieniowej kanalizacji sanitarnej rozdzielczej w obszarze planowanej zabudowy mieszkaniowej na terenie wschodnich obrzeży miasta Kluczbork.

Projekt budowlany został opracowany zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz normami branżowymi.

1.2. Zakres opracowania

Realizację przedmiotowej inwestycji przewiduje się na gruntach miasta Kluczbork w gminie Kluczbork, obszarze jednostki ewidencyjnej 160402_4 Kluczbork – miasto, obręb 0027 Kluczbork, na działkach ewidencyjnych nr: 93, 182, 183, 184, 185, 195, 196, 198, 199, 200, 202, 203, 215, 216, 235.

Całkowity zakres rzeczowy projektu branży sanitarnej obejmuje wykonanie:

- w zakresie budowy sieci wodociągowej:
  - rurociągu rozdzielczego z rur Ø160x9,5mm PE100 SDR17 PN10 - 90,5 m
  - rurociągu rozdzielczego z rur Ø110x6,6mm PE100 SDR17 PN10 - 178,5 m
  - podłączeń hydrantów z rur Ø90x5,4mm PE100 SDR17 PN10 - 9,5 m
  - zasuw klinowej kołnierzowej DN150 typu E wraz z obudową i skrzynką uliczną - 1 kpl.
  - hydrantu nadziemnego DN80 z zasuwą odcinającą - 2 kpl.
- w zakresie budowy sieci kanalizacji sanitarnej:
  - kanału grawitacyjnego z rur Ø200mm PVC-U - 93,5 m
  - kanału grawitacyjnego z rur Ø160mm PVC-U - 50,0 m
  - studni kanalizacyjnej rewizyjnej DN1000 z betonu - 4 szt.
  - studni kanalizacyjnej rozprężnej DN1000 z tworzywa sztucznego - 1 szt.
  - studni kanalizacyjnej inspekcyjnej DN/ID425 z tworzywa sztucznego - 9 szt.
  - rurociągu ciśnieniowego z rur Ø63x3,8mm PE100 SDR17 PN10 - 191,0 m
  - rurociągu ciśnieniowego z rur Ø40x2,4mm PE100 SDR17 PN10 - 40,5 m
  - przydomowej przepompowni ścieków sanitarnych DN800 z tworzywa sztucznego - 4 kpl.

2. MATERIAŁY WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU

1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
2. Warunki techniczne przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej nr TTT.4221.1.32.2022 z dnia 04.05.2022r. wydane przez Wodociągi i Kanalizację HYDROKOM Sp z o.o.;
3. Pismo Urzędu Miejskiego w Kluczborku znak GM.7021.2.51.2022.TB z dnia 26.05.2022r. uzgadniające lokalizację projektowanej sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej na działkach gminnych nr: 96, 196, 235 w miejscowości Kluczbork;
4. Geotechniczne warunki posadowienia do projektu rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w Kluczborku, w rejonie ulicy Makowskiego dz. nr 195, 196 - Pracownia Geologiczna Tomasz Rokicki, Kuniów - wrzesień 2022r.;
5. Protokół z narady koordynacyjnej przeprowadzonej w Starostwie Powiatowym w Kluczborku;
6. Mapa syt.-wys. w skali 1:500 terenu objętego opracowaniem;
7. Obowiązujące normy i przepisy oraz aktualna literatura, katalogi i informacje producentów;
8. Wizje terenowe i pomiary uzupełniające.

3. LOKALIZACJA I STAN PRAWNY TERENU INWESTYCJI

Administracyjnie obszar objęty inwestycją położony jest na gruntach miejscowości Kluczbork, w powiecie kluczborskim, w północnej części województwa opolskiego.

Zakres planowanego przedsięwzięcia polegać będzie na wykonaniu sieci wodociągowej rozdzielczej oraz grawitacyjnej i ciśnieniowej kanalizacji sanitarnej rozdzielczej mającej na celu zapewnienie dostawy wody i odbiór ścieków w obszarze planowanej zabudowy mieszkaniowej w rejonie ul. Makowskiego miejscowości Kluczbork.

Inwestycja planowana jest w pasie drogowym dróg gminnych (dz. nr: 96, 196, 235), drodze prywatnej (dz. nr 195) oraz w obszarze przyległych działek budowlanych (działki nr: 182, 183, 184, 185, 198, 199, 200, 202, 203, 215, 216).

Inwestor - Gmina Kluczbork jest właścicielem części w/w działek, a dla działek niebędących jej własnością posiada wymagany ustawą z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2021r. poz. 2351 z późn. zm.) tytuł prawny do dysponowania nieruchomością na cele budowlane umożliwiający zgodnie z wymogami prawnymi wykonanie przedsięwzięcia.

4. OPIS STANU ISTNIEJĄCEGO TERENU INWESTYCJI

Projektowane przedsięwzięcie polega na uzbrojeniu terenu położonego w rejonie ul. Makowskiego miejscowości Kluczbork przewidzianego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Miasta Kluczbork oraz wsi Ligota Dolna, Ligota Zamecka i Ligota Górna pod zabudowę mieszkaniową. Wzdłuż ulicy Makowskiego i łącznika między ul. Makowskiego a ul. Podkowińskiego znajduje się kilka zamieszkałych budynków jednorodzinnych, planowana inwestycja to rozbudowa istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w kierunku planowanej oraz miejscami realizowanej zabudowy. Teren, poza pasem drogowym w większości jest jeszcze użytkowany rolniczo.

Drogi w obrębie projektowanej sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej posiadają nawierzchnię gruntową.

W rejonie włączeń do istniejącej infrastruktury występuje jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe. Uzbrojenie terenu stanowią napowietrzne i podziemne linie energetyczne, teletechniczne przewody kablowe, sieć wodociągowa i kanalizacji sanitarnej oraz gazociąg. Trasy istniejącego uzbrojenia zlokalizowane są na mapie sytuacyjno – wysokościowej w skali 1:500, na której opracowany został projekt.

5. CHARAKTERYSTYKA DANYCH WYJŚCIOWYCH

5.1. Warunki gruntowo-wodne

Na podstawie badań geotechnicznych stwierdzono, iż w rejonie projektowanej kanalizacji i sieci wodociągowej występują do głębokości 15m ppt. jako piaski gliniaste, piaski różnoziarniste oraz żwiry czwartorzędowe osady plejstoceny. Poniżej zalegają górnokrasowe – iły i iltowce z wkładkami piaszczystymi. Powierzchnię terenu w miejscach wykonanych wierzeń geologicznych do głębokości ok. 0,4m ppt. pokrywa warstwa nasypu niebudowlanego z humusu, gruzów, piasku gliniastego i piasku średniego.

W rejonie projektowanej inwestycji wody gruntowe występują na głębokości 1,0 – 1,2 m ppt. Nie wyklucza się występowania wód zawieszonych na stropie utworów gliniastych zwłaszcza po intensywnych opadach atmosferycznych i w trakcie roztopów, a prowadzenie robót ziemnych w takim okresie będzie wymagało chwilowego obniżenia zwierciadła wód gruntowych.

Ze względu na charakterystyczną zmienność gruntów należy kontrolować rodzaj gruntów oraz stan podłoża podczas prac ziemnych i korygować głębokość ewentualnej wymiany gruntów.

W przypadku odsłonięcia podczas prac ziemnych gruntów gliniastych należy nie dopuścić do gromadzenia się wód gruntowych lub opadowych na dnie wykopu, gdyż może to spowodować uplastycznienie się gruntów.

Warstwy wodonośne poziomu czwartorzędowego charakteryzują się dobrą przepuszczalnością, której miarą są następujące wartości współczynników filtracji obliczone z krzywych uziarnienia metodą USBSC:

- dla piasków drobnych $k = 2 - 5 \text{ m/d}$
- dla piasków średnich i grubych $k = 4 - 25 \text{ m/d}$
- dla żwirów $k = 40 \text{ m/d}$

Generalny przepływ wód gruntowych poziomu czwartorzędowego następuje w kierunku południowo-zachodnim do osi koryta rzeki Stobrawy.

W podłożu gruntowym wzdłuż trasy projektowanych sieci wodociągu i kanalizacji sanitarnej budują generalnie grunty nośne o korzystnych parametrach fizyko-mechanicznych dla bezpośredniego posadowienia obiektów. Według normy PN-B-06050:1999 występujące w podłożu grunty należą do 1, 3 i 4 kategorii urabialności.

Ze względu na zmienność warunków wodnych związaną z możliwymi nawet znacznymi wahaniami zwierciadła wód gruntowych wynikającą głównie z intensywności opadów atmosferycznych należy przyjąć zasadę, iż w trakcie prac budowlanych zachodzić będzie konieczność odprowadzania wód z wykopu na całej długości prowadzonych robót. Koszt prowadzenia prac odwodnieniowych należy uwzględnić w kosztach prac ziemnych.

Powyższe założenia należy traktować jako materiał wyjściowy i po stronie Wykonawcy jest dokonanie dodatkowego rozpoznania warunków gruntowo-wodnych przed złożeniem oferty celem właściwej wyceny robót ziemnych, metody zabezpieczenia i odwodnienia wykopów.

5.2. Kategoria obiektu budowlanego

W oparciu o zastosowane rozwiązania projektowe i opracowania geologiczne projektowany obiekt budowlany zalicza się do drugiej kategorii geotechnicznej w rozumieniu §4 ust. 3 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012 poz. 463).

Zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2021r. poz. 2351 z późn. zm.) sieci kanalizacyjne i sieci wodociągowe zaliczane są do kategorii obiektu budowlanego XXVI o współczynniku kategorii $K=8$ oraz o współczynniku wielkości $w=1,0$.

5.3. Wymagania w zakresie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

Przedmiotowa inwestycja, nie zalicza się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019r. poz. 1839), gdyż m.in. długość projektowanej sieci kanalizacyjnej nie przekracza 1 km, zatem nie jest wymagane uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

6. PROJEKTOWANE ROZWIĄZANIA TECHNICZNE

6.1. Budowa sieci wodociągowej

6.1.1. Zapotrzebowanie na wodę

Przedmiotowa inwestycja bezpośrednio nie będzie wiązała się z natychmiastowym wzrostem ilości pobieranej wody na terenie miejscowości Kluczbork, ponieważ przewiduje jedynie rozbudowę sieci wodociągowej rozdzielczej wraz z hydrantami w celu uzbrojenia niezabudowanych działek w dostęp do sieci wodociągowej. Pobór wody z sieci na cele bytowe i przemysłowe z nowych podłączeń prowadzony będzie na podstawie doprowadzonych do budynków indywidualnych przyłączy (wraz z lokalizacją zestawu wodomierzowego), które nie stanowią zakresu niniejszego opracowania i zostaną wykonane na podstawie odrębnie wydanych przez eksploatatora sieci warunków technicznych dla indywidualnych odbiorców.

6.1.2. Przyjęty układ technologiczny

W ramach projektowanego przedsięwzięcia planuje się budowę sieci wodociągowej rozdzielczej z rur PE100 SDR17 PN10.

Kolektor **W-1** o średnicy Ø160x9,5mm (DN150) oraz Ø110x6,6mm (DN100) zlokalizowano w obszarze działek nr 96, 195, 196, 235. Na łącznej długości 227,0m rurociągu zaprojektowano cztery węzły wodociągowe (WZ1 ÷ WZ4) oraz dwa hydranty naziemne DN80 (Hn1 ÷ Hn2).

Poprzez węzeł WZ3 rurociąg W-1 zostanie połączony z projektowanym wodociągiem **W-2** o średnicy Ø160x9,5mm (DN100). Odcinek 42,0m przewidziano do zabudowy w obrębie działki nr 196.

Projektowane rurociągi łącząc się w węźle WZ3 spinają system wodociągowy rejonu ulic Makowskiego, Podkowińskiego i Cybisa tworząc połączenie pierścieniowe.

6.1.3. Zakres rzeczowy

Zakres rzeczowy obejmuje wykonanie następujących elementów systemu wodociągowego:

- rurociągu rozdzielczego z rur Ø160x9,5mm PE100 SDR17 PN10	- 90,5 m
- rurociągu rozdzielczego z rur Ø110x6,6mm PE100 SDR17 PN10	- 178,5 m
- połączeń hydrantów z rur Ø90x5,4mm PE100 SDR17 PN10	- 9,5 m
- zasuw klinowej kołnierzowej DN150 typu E wraz z obudową i skrzynką uliczną	- 1 kpl.
- hydrantu nadziemnego DN80 z zasuwą odcinającą	- 2 kpl.

6.1.4. Rurociągi sieci wodociągowej

Projektowana sieć wodociągowa obejmuje rurociąg z rur PE 100 SDR17 PN10 o średnicy Ø160x9,5mm, Ø110x6,6mm (sieć rozdzielcza) i Ø90x5,4mm (odcinki odgałęzień z sieci Ø160mm i Ø110mm do podłączenia hydrantów).

Trasę rurociągu dostosowano do istniejącego i projektowanego zagospodarowania terenu oraz infrastruktury. Rury sieciowe łączyć przez zgrzewanie doczołowe lub mufy elektrooporowe, a z armaturą żeliwną poprzez kształtki przejściowe np. należy stosować tuleje kołnierzowe lub żeliwne kołnierze specjalne do rur PE zabezpieczone przed przesunięciem.

Rurociągi układać zgodnie z profilami podłużnymi – rys. nr 3.1. Głębokość układania sieci przyjęto zgodnie z PN-B-10725 „Wodociągi. Przewody zewnętrzne. Wymagania i badania przy odbiorze”.

6.1.5. Uzbrojenie i armatura

W ramach wykonania sieci wodociągowej rozdzielczej przewidziano następującą armaturę:

- zasuw klinowa kołnierzowa DN150 typu E wraz z obudową i skrzynką uliczną;
- hydranty nadziemne DN80 z zasuwą odcinającą.

Projektowany węzeł **WZ2** to połączenia poprzez zabudowę trójnika redukcyjnego DN100/80 projektowanej sieci wodociągowej W-1 DN100 z hydrantem naziemnym Hn1 DN80.

W miejscu oznaczonym jako węzeł wodociągowy **WZ3** planowany jest montaż trójnika DN150 z zabudową zasuw odcinającej na rurociągu DN150 w kierunku WZ4. W węźle tym zaprojektowano przy wykorzystaniu zwężki redukcyjnej DN150/100 zmianę średnicy rurociągu W-1 oraz włączenie kolektora W-2 DN150.

Węzeł **WZ4** to zaślepiony na głównym przełocie trójnik redukcyjny z wpieciem DN80 hydrantu naziemnego Hn2.

Połączenie zasuw i kształtek żeliwnych kołnierzowych z rurociągami PE wykonać za pomocą tulei kołnierzowych z PE lub z wykorzystaniem kołnierzy specjalnych dla rur PE zabezpieczonych przed przesunięciem.

Na końcu oraz w okolicach połowy projektowanego odcinka sieci wodociągowej rozdzielczej W-1 zaprojektowano hydranty nadziemne DN80 (**Hn1 ÷ Hn2**). Hydranty nadziemne należy lokalizować przy granicy działek pasa drogowego w celu umożliwienia jego swobodnej eksploatacji oraz bezproblemowego korzystania z układu komunikacyjnego. Przy hydrancie

należy zamontować zasuwę odcinającą DN80 z obudową i skrzynką żeliwną. Połączenie hydrantu z siecią wykonać stosując kształtki żeliwne kołnierzone (trójniki redukcyjne DN150/80, DN100/80, kolana itp.). Podłączenia hydrantów pomiędzy trójnikiem a zasuwą należy wykonać z wykorzystaniem odcinków rur Ø90x5,4mm PE100 SDR17 PN10.

Wszystkie zasuwę należy wyposażyć w:

- teleskopowe obudowy do zasuw,
- skrzynki uliczne do zasuw, które należy ustawić na podmurówce z cegieł na płask i obrukować wokół na przestrzeni 0,5m kostką bazaltową na podsypce piaskowej.

6.2. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej

6.2.1. Bilans ścieków

Przedmiotowa inwestycja bezpośrednio nie będzie wiązała się z natychmiastowym wzrostem ilości ścieków odprowadzanych z terenu miejscowości Kluczbork, ponieważ przewiduje uzbrojenie obszaru nie zamieszkałego w sieć kanalizacyjną sanitarną. Odprowadzanie ścieków z terenu wydzielonych działek budowlanych (obecnie w większości niezabudowane) realizowane będzie na podstawie indywidualnych umów na odprowadzenie ścieków bytowych zawartych Wodociąg i Kanalizację HYDROKOM Sp z o.o.

6.2.2. Przyjęty układ technologiczny

Ze względu na istniejący układ wysokościowy oraz istniejącą sanitarną infrastrukturę techniczną na terenie objętym przedsięwzięciem wydzielono dwie zlewnie ścieków komunalnych.

Zlewnię nr 1 włączono do istniejącego grawitacyjnego kolektora sanitarnego ks200 w ul. Podkowińskiego. W związku z niewielkim zagłębieniem istniejącej ks200 zaprojektowano maksymalnie możliwej długości kolektor grawitacyjny z wpiętym poprzez studzienkę rozprężną kolektorem tłocznym.

Zakres planowanych robót obejmuje zabudowę kanału grawitacyjnego KS-1 z rur Ø200mm PVC-U i długości 90,0m oraz rurociągu ciśnieniowego RT-1 z rur Ø63x3,8mm i długości 135,0m.

Zlewnia nr 2 to rozwinięcie istniejącego ciśnieniowego systemu kanalizacyjnego w ul. Makowskiego. Zakres planowanych prac będzie polegał na zabudowie projektowanego rurociągu RT-2 z rur Ø63x3,8mm i długości 56,0m z wpięciem do istniejącego kanału ks63

Podłączenia poszczególnych nowych budynków i planowanych działek budowlanych możliwe będą poprzez projektowane odcinki grawitacyjnych i ciśnieniowych kanałów bocznych zakończonych indywidualnymi studniami przyłączeniowymi DN/ID425 lub pompowniami przydomowymi DN800.

6.2.3. Zakres rzeczowy

Zakres rzeczowy obejmuje wykonanie następujących elementów sieci kanalizacyjnej:

- kanału grawitacyjnego z rur Ø200mm PVC-U	- 93,5 m
- kanału grawitacyjnego z rur Ø160mm PVC-U	- 50,0 m
- studni kanalizacyjnej rewizyjnej DN1000 z betonu	- 4 szt.
- studni kanalizacyjnej rozprężnej DN1000 z tworzywa sztucznego	- 1 szt.
- studni kanalizacyjnej inspekcyjnej DN/ID425 z tworzywa sztucznego	- 9 szt.
- rurociągu ciśnieniowego z rur Ø63x3,8mm PE100 SDR17 PN10	- 191,0 m
- rurociągu ciśnieniowego z rur Ø40x2,4mm PE100 SDR17 PN10	- 40,5 m
- przydomowej przepompowni ścieków sanitarnych DN800 z tworzywa sztucznego	- 4 kpl.

6.2.4. Kanalizacja sanitarna grawitacyjna

6.2.4.1. Kanały grawitacyjne

Przewiduje się wykonanie kanałów sanitarnych grawitacyjnych sieciowych głównych z rur kielichowych Ø200 mm PVC-U lite oraz bocznych z rur kielichowych Ø160 mm PVC-U

i Ø200 mm PVC-U lite, klasy S (zastosowano rury typu ciężkiego $SN=8kN/m^2$, SDR34), łączonych na uszczelki gumowe. Kanały należy układać zgodnie z profilami podłużnymi – rys. nr 3.2.

W przypadku zastosowania rur z innego materiału należy dostosować ich parametry do przewidywanych przepływów oraz obciążeń związanych z ruchem komunikacyjnym w miejscu ich lokalizacji.

6.2.4.1. Studnie kanalizacyjne

Dla zapewnienia właściwej eksploatacji przewodów kanalizacyjnych na załamaniach trasy oraz w miejscach wskazanych na planach zagospodarowania terenu (rys. nr 2) projektuje się wykonanie:

- studzienek kanalizacyjnych rewizyjnych betonowych np. typu BS o średnicy wewnętrznej DN1000, z betonu klasy B 40, wodoszczelnego o nasiąkliwości minimum W-6, z dnem prefabrykowanym pełnym, zwieńczonych zwężką redukcyjną (konusem) Ø1000/625mm, lub w uzasadnionych przypadkach przykryte płytą pokrywową, z osadzonym na niej włazem żeliwnym okrągłym Ø600mm klasy D do 400kN z wypełnieniem betonowym - studnie ozn. Sk3 ÷ Sk6 (szczegółowe rozwiązanie przedstawiono na rysunku nr 4.3);
- studni rozprężnej o średnicy DN1000 z tworzywa sztucznego z kinetą rozprężną (z wydzieloną i stale zalana komorą wlotową, króćcem dopływowym PE oraz króćcem do podłączenie rurociągu grawitacyjnego PVC-U), żelbetowym pierścieniem odciążającym, biofiltrem i włazem klasy D – oznaczona jako Sr1 (szczegółowe rozwiązanie przedstawiono na rysunku nr 4.4);
- studzienek kanalizacyjnych inspekcyjnych o średnicy DN/ID425 z tworzywa sztucznego, z podstawą z wyprofilowaną kinetą oraz włazami kl. D – studnie oznaczone Sp3.1, Sp3.2, Sp4.1, Sp4.2, Sp4.3, Sp5.1, Sp5.2, Sp5.3, Sp6.1 (szczegółowe rozwiązanie przedstawiono na rysunku nr 4.5).

6.2.5. Kanalizacja sanitarna ciśnieniowa

6.2.5.1. Rurociągi ciśnieniowe

Projektowana kolektory ciśnieniowe to rurociągi z rur PE 100 SDR17 PN10 o średnicy Ø63x3,8mm. Odcinki łączące pompownie przydomowe z siecią ks63 realizowane będą z rur Ø40x2,4mm.

Trasę rurociągów dostosowano do istniejącego i projektowanego zagospodarowania terenu oraz infrastruktury. Rury należy łączyć przez zgrzewanie doczołowe lub mufy elektrooporowe, a z armaturą żeliwną poprzez kształtki przejściowe np. należy stosować tuleje kołnierzowe lub żeliwne kołnierze specjalne do rur PE zabezpieczone przed przesunięciem.

Rurociągi układać zgodnie z profilami podłużnymi – rys. nr 3.3.

6.2.5.1. Przydomowe przepompownie ścieków

Ze względu na uwarunkowania terenowe dla posesji położonych niekorzystnie wysokościowo względem projektowanej sieci kanalizacyjnej zaprojektowano indywidualne przepompownie przydomowe zgodnie z rysunkiem szczegółowym nr 4.6.

Przyjęto zastosowanie jednopompowej pompowni zbiornikowej z tworzywa sztucznego, wyposażonej w zatapialną pompę do ścieków z automatyczną pracą sterowaną poziomami ścieków. Należy stosować pompy wyposażone w wirnik z nożem tnącym oraz z podwójnym uszczelnieniem mechanicznym wału lub pompy wyporowe śrubowo-ślimakowe.

Przepompownię przydomową zaprojektowano jako całkowicie podziemną, wykonaną w formie prefabrykowanej, studni z tworzywa sztucznego o średnicy wewnętrznej $D_w=800mm$ i wysokości całkowitej $h \approx 2m$ z włazem żeliwnym Ø610mm kl. B do 125kN, wyposażoną w:

- pompę zatapialną do ścieków, z wbudowanym silnikiem elektrycznym, wyposażoną w wirnik z nożem tnącym, zainstalowaną na poziomie mokrym, z prowadnicami i stopą sprzęgającą do automatycznego łączenia pompy z rurociągiem tłocznym, o następujących

minimalnych hydraulicznych parametrach pracy oraz zakresie dopuszczalnej (maksymalnej) mocy nominalnej silnika pompy:

- wydajność pompy Q - 18,5 m³/h
- wysokość podnoszenia H - 24,0m
- moc silnika 1 pompy - 2,4 kW
- wewnętrzną instalację tłoczną DN32 - system sprzęgowy z prowadnicą, zawór odcinający ze stali nierdzewnej wyposażony w blokadę bezpieczeństwa;
- króćce - wyjście tłoczne stal nierdzewna DN32 z gwintem zewnętrznym 1¼”, mufa DN150 dla rury dolotowej oraz trzy przyłącza DN100 dla przepustu kablowego i wentylacji;
- szafkę sterowniczą posiadającą Certyfikat Zgodności CE oraz Certyfikat ze znakiem bezpieczeństwa „B” (obudowa do rozdzielnic niskiego napięcia wykonana z materiału izolacyjnego, termoutwardzalnego) z panelem zasilająco-sterowniczym do zabudowy zewnętrznej, automatycznie sterującym pracą pompy poprzez dwa pływak (suchobiegi i poziom alarmowy).

6.3. Skrzyżowania przewodów z przeszkodami

W zakresie uzbrojenia podziemnego trasa projektowanych rurociągów krzyżuje się z uzbrojeniem podziemnym: kablami energetycznymi i teletechnicznymi, gazociągiem, siecią wodociągową, siecią kanalizacyjną sanitarną. Wszystkie skrzyżowania przewidziano wykonać jako podziemne z zachowaniem wymaganych przepisami odległości pionowych.

Wszelkie prace w rejonie istniejącego uzbrojenia oraz jego ewentualne zabezpieczenia podlegają kontroli i odbiorowi przez właściwego administratora, m.in. należy zachować wszystkie warunki wynikające z zapisów zawartych w protokole z narady koordynacyjnej nr GG-PODGiK.6630.74.2022 stanowiącym załącznik do niniejszego projektu.

Kable energetyczne i telekomunikacyjne w miejscu skrzyżowań z projektowanymi przewodami należy zabezpieczyć rurami ochronnymi dwudzielnymi o średnicy DN100 lub większymi na długości równej szerokości wykopu powiększonej o 1m.

W związku z powyższym przed rozpoczęciem wykopów należy wykonać pomiar geodezyjny mający na celu wyznaczenie trasy istniejącego i projektowanego uzbrojenia, następnie wykonać ręcznie przekop kontrolny w celu jego zlokalizowania i zabezpieczenia, a w razie kolizji zmienić ich lokalizację.

W przypadku zaistnienia kolizji z istniejącym uzbrojeniem podziemnym wymagającej konieczności wykonania jego przebudowy Wykonawca winien wykonać własnym kosztem i staraniem wszelkie niezbędne prace dokumentacyjne związane z uzgodnieniem i opracowaniem projektu technicznego przebudowy kolidującego istniejącego uzbrojenia podziemnego i naziemnego zgodnie z obowiązującymi przepisami, normami i wytycznymi.

Następnie na podstawie opracowanej dokumentacji i przeprowadzonych uzgodnień z właściwym zarządcą uzbrojenia i odpowiednimi organami administracji państwowej Wykonawca wykona przebudowę istniejącego uzbrojenia po uprzednim powiadomieniu właściwego zarządcy uzbrojenia celem sprawowania nadzoru.

Wszelkie koszty związane z uzgodnieniem i opracowaniem niezbędnych dokumentacji oraz późniejszym wykonaniem przebudowy kolidującego uzbrojenia nie podlegają odrębnej zapłacie i należy je uwzględnić w kosztach wykonania robót budowlanych na etapie oferty.

7. Wytyczne realizacji

7.1. Roboty przygotowawcze

Roboty przygotowawcze w ramach branży sanitarnej obejmują:

1. wyniesienie lokalizacji urządzeń, trasy rurociągów oraz kolidującego uzbrojenia w teren;
2. uprzątnięcie lub rozebranie kolidujących elementów zagospodarowania powierzchni w obszarze planowanych prac;
3. rozbiórkę nawierzchni.

Wszelkie koszty związane z wykonaniem robót przygotowawczych i tymczasowych tj. m.in. koszty wykonania nasypów i wykopów, ewentualnego ułożenia rur i późniejszego ich demontażu, koszty pompowania, koszty zapewnienia energii, koszty zastosowania dźwigów i środków transportu oraz odtworzenia istniejących elementów zagospodarowania terenu należy uwzględnić w ramach kosztów wykonania robót ziemnych.

7.2. Roboty ziemne

Pierwszym etapem robót winno być zdjęcie humusu z powierzchni całego pasa robót ziemnych na pełną głębokość jego zalegania według faktycznego stanu występowania. Zdjęty humus należy składować w regularnych przyzmacach których wysokość nie może przekraczać 3m. Miejsca składowania humusu powinny być przez Wykonawcę tak dobrane, aby humus był zabezpieczony przed zanieczyszczaniem, a także najeżdżaniem przez pojazdy i zagęszczaniem.

Wykopy pod rurociągi i zbiorniki należy wykonać na szerokość minimalną niezbędną dla ułożenia urządzeń. Wykopy przewiduje się wykonać mechanicznie, za wyjątkiem skrzyżowań i zbliżeń do istniejącego uzbrojenia podziemnego, gdzie należy wykonać ręcznie przekopy kontrolne w celu jego zlokalizowania.

Wykopy pod zbiorniki studni oraz rurociągi należy wykonać o ścianach pionowych umocnionych (np. stalowymi boksami szalunkowymi lub wypraskami stalowymi) i zabezpieczonych rozporami stalowymi dobranymi z uwzględnieniem szerokości i głębokości wykopu oraz gabarytów zbiorników.

Projektuje się wykonanie wspólnego wykopu dla wykonania części odcinków sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w miejscu gdzie przebiegają obok siebie zgodnie z projektem zagospodarowania terenu (rys. nr 2).

Szerokość wykopu pionowego u podstawy powinna być dostosowana do gabarytów montowanych elementów, zgodnie z wymogami BHP oraz w celu zapewnienia możliwości technicznych poprawnego montażu kanałów i zbiorników oraz przeprowadzania wymaganych prób.

Tabela nr 1. Minimalne szerokości wykopów

L.p	Średnice wewnętrzne rurociągów lub średnice wewnętrzne studni kanalizacyjnych	Rurociągi i studnie			
		żeliwne, stalowe, PVC i PE		kamionkowe i betonowe	
		Ściany wykopów			
		nieumocnione	umocnione	nieumocnione	umocnione
		Szerokości wykopów w m			
a	b	c	d	e	f
1	50 – 150	0,80	0,90	0,80	0,90
2	200	0,90	1,00	0,90	1,00
3	250	0,95	1,05	0,95	1,05
4	300	1,00	1,10	1,00	1,10
5	350	1,10	1,20	1,15	1,25
6	400	1,15	1,25	1,20	1,30
7	500	1,30	1,40	1,35	1,45
8	600	1,45	1,55	1,50	1,60
9	700	1,60	1,70	1,65	1,75
10	800	1,75	1,85	1,80	1,90
11	900	1,90	2,00	1,95	2,05
12	1000	2,05	2,15	2,10	2,20
13	1200	2,35	2,45	2,40	2,50

Przy wykonywaniu wykopów obudowanych powinny być zachowane następujące wymagania:

- górne krawędzie elementów przyściennych powinny wystawać ponad teren co najmniej 10cm dla ochrony przed wpadaniem do wykopu gruntu lub innych przedmiotów
- rozpory powinny być trwale umocowane w sposób uniemożliwiający ich spadnięcie
- powinny być zapewnione awaryjne wyjścia z dna wykopu
- w każdej fazie robót pracownicy powinni znajdować się w obudowanej części wykopu.

Stateczność obudowy musi być zapewniona w każdej fazie robót, od rozpoczęcia wykopu i konstruowania obudowy do osiągnięcia projektowanego dna wykopu, a następnie do całkowitego zapelnienia wykopu i usunięcia obudowy.

Zaprojektowano posadowienie zbiorników:

- przydomowych przepompowni ścieków DN800 na na płycie betonowej grubości 0,15m z betonu C12/15 wylanej na podsypce piaskowej grubości 15cm;
- studni DN1000 na uprzednio wykonanej, zagęszczonej podsypce tłuczniowej gr. 15cm wykonanej na gruncie rodzimym piaszczystym lub na podsypce piaskowej grubości 15cm;
- studni inspekcyjnych DN/ID425 na podsypce piaskowej grubości 15cm.

Rurociągi należy układać na podsypce piaskowej (materiał nowy) wyrobionej na kąt 90° o grubości 15cm. Zasypkę rurociągów do wysokości 30cm ponad wierzch rury wykonać materiałem nowym (np. wilgotnym piaskiem lub pospółką), ubijanym warstwami co 10-20cm na całej szerokości wykopu z ręcznym zagęszczeniem ubijakami lub lekkim sprzętem mechanicznym.

Wykopy zlokalizowane w obszarze dróg należy zagęścić w dalszej części materiałem nowym (np. wilgotnym piaskiem lub pospółką), w nawiązaniu do warunków odtworzenia nawierzchni określonych przez administratorów dróg. Wskaźnik zagęszczenia gruntu powinien wynosić min. $I_s=1,00$. Natomiast dalszą zasypkę wykopów zlokalizowanych w terenach zielonych prowadzić gruntem piaszczystym rodzimym bez kamieni z odtworzeniem warstwy humusu.

Nie dopuszcza się zasypywania wykopu gruntem rodzimym spoistym, który należy wymienić na materiały niespoiste, dlatego też w ramach robót ziemnych należy uwzględnić konieczność dowozu gruntów niespoistych pozyskanych z dokopu (miejsce pozyskania gruntów do wykonania robót ziemnych położone poza Placem Budowy).

W miejscach występowania gruntów słabonośnych przed wykonaniem podsypki pod kanały i studnie należy dokonać pełnej wymiany gruntu i stabilizacji podłoża w obszarze wykopu, aż do osiągnięcia stopnia zagęszczenia nie mniejszego niż $I_s=1,00$ w pasie drogowym i $I_s=0,98$ dla pozostałego obszaru. Koszt wykonania wymiany i/lub wzmocnienia podłoża pod wykonanie podsypki lub płyty należy uwzględnić w kosztach wykonania robót ziemnych.

Wykonawca zobowiązany jest we własnym zakresie zorganizować i utrzymać składowiska przeznaczone na odkład tymczasowy gruntu pochodzącego z robót ziemnych, a także zagospodarować nadmiar gruntu i grunt nie nadający się do wykorzystania do robót w sposób zgodny z wymaganiami ustawy o odpadach. Wszelkie koszty związane z usunięciem gruntu z Placu budowy, transportem gruntu, koszty składowania gruntu na składowiskach, koszty utrzymania składowisk, koszty wszelkich robót wykonywanych na składowiskach (np. załadunku, wyładunku, przemieszczania gruntu, formowania nasypów i inne), koszty zagospodarowania gruntu zgodnie z wymaganiami ustawy o odpadach i opłaty z tym związane, nie podlegają odrębnej zapłacie i należy je uwzględnić odpowiednio w cenach jednostkowych wykonanych robót ziemnych wymienionych w Przedmiarze Robót.

Wykonawca na etapie przygotowania oferty powinien dokonać oceny, jaką ilość mas ziemnych będzie należało wywieźć na odkład tymczasowy, a jaką na stałe usunąć z Placu Budowy i poddać zagospodarowaniu zgodnie z wymaganiami Ustawy o odpadach. Wykonawca powinien także ustalić lokalizację składowisk oraz miejsc zagospodarowania gruntu, odległości tych miejsc od Placu budowy i odpowiednio uwzględnić te parametry w swojej ofercie i cenach jednostkowych za wykonanie robót ziemnych.

Roboty ziemne należy wykonywać zgodnie z normą PN-B-10736:1999 „Roboty ziemne. Wykopy otwarte dla przewodów wodociągowych i kanalizacyjnych. Warunki techniczne wykonania”.

7.3. Odprowadzanie wód z wykopów budowlanych

Ponieważ stwierdzono możliwość występowania wód gruntowych na poziomie powyżej rzędnych posadowienia części rurociągów i urządzeń, zatem przewiduje się odwodnienie wykopów (tj. odprowadzanie wód z wykopów) na potrzeby ich posadowienia.

Ze względu na charakter terenu oraz zmienność warunków wodnych związaną z możliwymi nawet znacznymi wahaniami zwierciadła wód gruntowych wynikającymi głównie z intensywności opadów atmosferycznych należy przyjąć zasadę, iż w trakcie prac budowlanych zachodzić będzie konieczność odprowadzania wód z wykopu na całej długości prowadzonych robót.

Ze względu na charakter wykopu (ściany pionowe umocnione) oraz rodzaj gruntów przewiduje się wykonanie wstępnego powierzchniowego odprowadzania wód z umocnionych wykopów.

Zakłada się odwodnienie instalacją złożoną z:

- pompy zasilanej z agregatu prądotwórczego lub pompy spalinowej samozasysającej o wydajności do 20m³/h, pracujących w układzie: 1 prac + 1 rez.
- rurociągu tłoczego długości do 100m odprowadzającego wody z wykopu do rowów przydrożnych lub melioracyjnych poza obrębem spływu wód gruntowych.

W przypadku dalszego napływu wód gruntowych po ustabilizowaniu się zwierciadła wody odwodnienie prowadzi się za pomocą igłofiltrów Ø50 wpłukiwanych do głębokości 1,0m poniżej rzędnej dna wykopu w rozstawie 1,0m.

W okresie początkowego odwodnienia (tj. od rozpoczęcia pompowania do ustalenia się krzywej depresji) prędkość obniżania poziomu wody gruntowej nie może przekroczyć 0,5m/dobę. Pompowanie w tym okresie należy rozpocząć od minimalnego wydatku pomp poprzez stopniowe zwiększanie wydajności. Należy regulować wydatek pompowania tak, aby nie przekroczyć prędkości obniżania poziomu wód gruntowych.

Powyższe informacje należy traktować jako założenia wstępne.

Wykonawca przeprowadzi niezbędne badania i w razie potrzeby sporządzi projekt odwodnienia terenu robót, uwzględniając hydrogeologiczne właściwości podłoża, przewidywane parametry wykopów oraz rodzaj budowli i warunki posadowienia budowli sąsiednich dla danego obiektu.

Koszt prowadzenia prac odwodnieniowych wraz z wszelkimi kosztami uzyskania uzgodnień i pozwoleń administracyjnych należy uwzględnić w kosztach robót ziemnych.

7.4. Montaż urządzeń, studzienek i rurociągów

Projektowane studnie i kanały grawitacyjne oraz rurociągi wodociągowe należy zamontować w zabezpieczonym i suchym wykopie.

Montaż studni wykonać należy zgodnie z zaleceniami producenta. Posadowienie zbiorników wykonać zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 7.2. Studzienki betonowe z zewnątrz zabezpieczyć warstwą hydroizolacyjną (masa asfaltowo-kauczukowa).

Rurociągi wodociągowe, ciśnieniowa oraz kanały grawitacyjne, należy układać na uprzednio przygotowanym i wyprofilowanym podłożu zgodnie z pkt 7.2. W miejscach przejść rurociągów przez ściany studzienek należy stosować przejścia szczelne. Do budowy kanałów mogą być używane tylko rury, kształtki i łączniki nie wykazujące uszkodzeń np. pęknięcia i odpryski na ich powierzchni. Rurociągi wykonać zgodnie z normami PN-B-10725:1997 i PN-92/B-10735.

Odcinki rurociągów z rur PE projektuje się łączyć przez zgrzewanie doczołowe lub mufy elektrooporowe, natomiast kanały grawitacyjne z rur PVC-U poprzez połączenia kielichowe na uszczelki gumowe. Połączenia rurociągów z armaturą żeliwną wykonać poprzez kształtki przejściowe.

Celem stabilizacji ułożonego w wykopie rurociągu PE stosować należy bloki oporowe, którymi należy zabezpieczyć wszystkie kolana, łuki, trójniki, zasuwy oraz korki na końcówkach przewodu. Tylne ściany bloku powinna być oparta o poduszkę betonową wykonaną w gruncie rodzimym. Szczegóły techniczne wykonania bloków oporowych zgodnie z rysunkiem nr 4.2.

W przypadku zastosowania rur lub studni z innego materiału należy dostosować ich parametry do przewidywanych przepływów oraz obciążeń związanych z ruchem komunikacyjnym w miejscu ich lokalizacji.

Uwaga: wszystkie włączenia kaskadowe do studni wykonać jako zewnętrzne.

Ze względu na planowaną w dalszym etapie rozbudowę dróg w obszarze inwestycji wszystkie studnie i zasuwy należy wykonać z zachowaniem możliwości regulacji poziomu posadowienia włączów i skrzynek ulicznych w zakresie minimum 20 cm w celu dostosowania od docelowej rzędnej określonej w projekcie.

7.5. Próba szczelności rurociągów

Próbę szczelności rurociągów z PE wykonać należy zgodnie z normą PN-B-10725:1997 oraz instrukcją producenta rur. Przy badaniu szczelności odcinka przewodu należy stosować metodę próby hydraulicznej. Badanie szczelności należy przeprowadzić w takich warunkach, aby przewód nie był nasłoneczniony oraz, aby temperatura powierzchni zewnętrznej przewodu wynosiła nie mniej niż 1°C przy próbie hydraulicznej i nie przekraczała 20°C.

Przed rozpoczęciem próby ciśnieniowej odcinka sieci należy sprawdzić prawidłowość wykonania bloków oporowych. Ciśnienie próbne odcinka przewodu z rur PE wynosi 1,5 ciśnienia roboczego, lecz nie mniej niż 1,0 MPa (10 bar). Po ustabilizowaniu się ciśnienia w przewodzie na wysokości ciśnienia próbnego należy przez 30 minut sprawdzać, czy ciśnienie na manometrach nie spada poniżej ciśnienia próbnego. Wynik pozytywny próby ciśnienia – brak spadku ciśnienia poniżej próbnego przez okres 30 minut.

Próby szczelności kanałów grawitacyjnych należy dokonywać dla sprawdzenia wytrzymałości rur i szczelności połączeń w zakresie szczelności na eksfiltrację ścieków do gruntu oraz infiltrację wód gruntowych do przewodu. Próbę należy przeprowadzać odcinkami pomiędzy studzienkami rewizyjnymi. Próbę należy przeprowadzać po ułożeniu przewodu, przysypaniem z podbiciem obu stron rury dla zabezpieczenia przed przesunięciem się przewodu. Wszystkie złącza powinny być odkryte dla możliwości sprawdzenia ewentualnych przecieków.

Po uzyskaniu akceptacji Zamawiającego i Inspektora nadzoru dopuszcza się uproszczone procedury przeprowadzania i odbioru prób szczelności kanałów grawitacyjnych wykonywane zgodnie z instrukcją producenta rur i urządzeń polegające na napełnieniu badanego odcinka wodą i w przypadku stwierdzenia braku ubytku wody wynik próby zostaje uznany za pozytywny. Natomiast w przypadku stwierdzenia ubytku wody, należy powtórzyć próbę na zasadach określonych w normie PN-92/B-10735.

W celu sprawdzenia poprawności wykonania kolektorów grawitacyjnych sieciowych należy przeprowadzić za pomocą specjalistycznej kamery wewnętrzną inspekcję rurociągów w celu wykluczenia wad wykonawczych. Inspekcję należy wykonać dwukrotnie (pierwszy raz po próbie szczelności, drugi raz po zakończeniu wszystkich prac ziemnych i odtworzeniowych) i bezwzględnie powinna obejmować ona również pomiar spadków kanału. Nagranie z wykonanej inspekcji powykonawczej wraz z opisem podlega odbiorowi przez Zamawiającego.

7.6. Płukanie i dezynfekcja sieci wodociągowej

Rurociągi sieci wodociągowej przed ich oddaniem do eksploatacji podlegają dokładnemu przepłukaniu wodą, przy prędkości przepływu dostatecznej do wypłukania wszystkich zanieczyszczeń mechanicznych. Do płukania używać wody wodociągowej wypuszczając brudną przez hydrant, aż do chwili kiedy wypływająca woda będzie wzrokowo czysta.

Po przepłukaniu rurociągów sieć wodociągową należy poddać dezynfekcji za pomocą wodnego roztworu podchlorynu sodu. Całość tej operacji polega na wprowadzeniu do rurociągu 3% roztworu podchlorynu sodu i utrzymaniu go przez okres 24 godzin. Po tym czasie zachlorowana woda winna być usunięta z sieci hydrantami poprzez doprowadzenie czystej wody i przepłukaniu przewodu.

Po dokonaniu dezynfekcji i przepłukaniu powinna być pobrana próbka wody do analizy pod względem bakteriologicznym przez laboratorium Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

7.7. Roboty wykończeniowe

Po zasypaniu wykopów należy doprowadzić obszar inwestycji do stanu pierwotnego, tj. odtworzyć rozebrane nawierzchnie, pobocza i rozścielić uprzednio zdjęty humus, a ewentualny nadmiar gruntu zostanie zagospodarowany przez Wykonawcę zgodnie z odpowiednimi przepisami.

Rzędne posadowienia projektowanych włączów studni oraz skrzynek ulicznych zasuw wodociągowych należy dostosować do istniejącej rzędnej nawierzchni terenu z zachowaniem możliwości regulacji poziomu posadowienia włączów i skrzynek ulicznych w zakresie minimum 20 cm w celu dostosowania od docelowej rzędnej planowanych nawierzchni w obszarze pasa drogowego.

7.8. Podsumowanie

Prace budowlane prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami ze szczególnym uwzględnieniem przepisów BHP oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003r. Nr 47, poz. 401). Ze względu na charakter przedsięwzięcia przed rozpoczęciem głębokich wykopów konieczne jest wydzielenie terenu robót i miejsca składowania elementów kanałów i zbiorników ogrodzeniem tymczasowym zabezpieczającym przed dostępem osób trzecich.

Roboty należy zlecić specjalistycznej firmie posiadającej odpowiednie uprawnienia, sprzęt oraz doświadczenie. Montaż elementów prefabrykowanych urządzeń prowadzić siłami wykwalifikowanych służb producentów lub zgodnie z ich zaleceniami, jeżeli aprobatą techniczną dopuszcza taką możliwość. Armaturę, studnie i rury posadawiać w umocnionym i suchym wykopie na uprzednio wykonanej płycie lub podsypce.

Ostateczną decyzję o sposobie zabezpieczenia dna i ścian wykopu, sposobu ewentualnego odwodnienia oraz ewentualnej przydatności części gruntu rodzimego jako zasypki podejmie inspektor nadzoru na etapie wykonawstwa.

Projektowane urządzenia, kanały oraz ewentualne zabezpieczenia istniejącego uzbrojenia podziemnego podlegają odbiorowi technicznemu właściwych służb oraz wymagają wykonania inwentaryzacji geodezyjnej.

Gwarancja po zakończeniu robót udzielona przez Wykonawcę na wykonane prace budowlane obejmować powinna wszystkie prace wykonane w ramach kontraktu, również m.in. roboty odtworzeniowe drogowe. Okres gwarancji zgodnie z wymaganiami Zamawiającego.

8. WARUNKI BHP

Wszystkie roboty związane z wykonaniem obiektów i z montażem sieci winny być przeprowadzane z zachowaniem przepisów BHP. Poza ogólnymi zasadami BHP obowiązującymi przy wykonywaniu robót montażowych, ziemnych, transportowych i obsługi sprzętu mechanicznego, przy wykonywaniu instalacji technologicznej, należy zapewnić warunki BHP zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 06.02.2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu robót budowlanych (Dz. U. Nr 47 poz 401).

Praca sieci kanalizacyjnej i wodociągowej jest w pełni zautomatyzowana i nie wymaga stałej obsługi. Obsługa będzie mieć charakter doraźny, a osoby ją prowadzące winny być przeszkolone pod względem ogólnych przepisów BHP oraz w zakresie ratownictwa i udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku.

Przystępujący do pracy winni posiadać odzież ochronną i sprzęt ochrony osobistej.

9. DANE O OCHRONIE ZABYTKÓW

Projektowane obiekty nie kolidują z istniejącymi obiektami wpisanymi do rejestru zabytków i zlokalizowanymi na podstawie danych UM w Kluczborku. Jeżeli w trakcie robót zostaną odkryte stanowiska archeologiczne, to należy fakt ten zgłosić do Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, do Państwowej Służby Ochrony Zabytków Oddział Opole celem sprawowania nadzoru.

10. WPŁYW INWESTYCJI NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Dane techniczne obiektu budowlanego charakteryzujące wpływ obiektu budowlanego na środowisko i jego wykorzystywanie oraz na zdrowie ludzi i obiekty sąsiednie pod względem:

a) zapotrzebowania i jakości wody oraz ilości, jakości i sposobu odprowadzania ścieków

Inwestycja na obecnym etapie nie spowoduje wzrostu zapotrzebowania na wodę, czy też ilości odprowadzanych ścieków bytowych czy też przemysłowych.

b) emisji zanieczyszczeń gazowych, w tym zapachów, pyłowych i płynnych, z podaniem ich rodzaju, ilości i zasięgu rozprzestrzeniania się

Przewidywane do realizacji obiekty nie będą źródłami emisji zanieczyszczeń gazowych, mikrobiologicznych czy też substancji zapachowo-czynnych (odorów), zatem nie będą wpływać w sposób istotny na stan powietrza atmosferycznego w swoim bezpośrednim sąsiedztwie jak i też globalnie na terenie miejscowości.

c) rodzaju i ilości wytwarzanych odpadów

Podczas wykonawstwa robót powstaną niewielkie ilości odpadów w postaci (w nawiasie podano kody odpadów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020r. w sprawie katalogu odpadów - Dz. U. z 2020r. poz. 10):

• odpady betonu oraz gruz z przebudowy dróg [17 01 81]	ok. 30 Mg
• fragmenty rur [17 02 03]	ok. 0,5 Mg
• masy ziemne [17 05 04]	ok. 1400 Mg
• inne zmieszane odpady z budowy [17.09.04]	ok. 20 Mg

Powyższe rodzaje i ilości odpadów stanowią jedynie dane szacunkowe.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020r. poz. 10) jedynie odpady nawierzchni asfaltowej (w ramach inwestycji nie będą generowane) są ujęte na liście odpadów niebezpiecznych, zatem należy je przekazać do firmy posiadającej odpowiednie zezwolenia na ich odbiór, zagospodarowanie i transport wynikające z ustawy z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2020r. poz. 797 z późn. zm.).

Powstałe odpady na terenie budowy powinny być gromadzone w specjalnie do tego celu przygotowanych miejscach i zagospodarowane przez Wykonawcę zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ziemia z wykopów winna być składowana w wyznaczonym miejscu, z rozbiem na ziemię urodzajną i pozostałą, wykorzystywaną do prac budowlanych lub wywiezioną. Ziemia urodzajna winna być ponownie wykorzystana i zagospodarowana. Sposób zagospodarowania odpadów przez Wykonawcę winien być zgodny z obowiązującymi przepisami.

d) emisji hałasu oraz wibracji, a także promieniowania, w szczególności jonizującego, pola elektromagnetycznego i innych zakłóceń

Projekt nie przewiduje do realizacji obiektów będących na etapie eksploatacji znaczącym źródłem emisji hałasu do środowiska, czy też obiektów emitujących promieniowanie jonizujące czy też pole elektromagnetyczne.

e) wpływu obiektu budowlanego na istniejący drzewostan, powierzchnię ziemi, w tym glebę, wody powierzchniowe i podziemne

W ramach realizacji przedsięwzięcia nie jest planowana wycinka drzew. W przypadku wystąpienia konieczności wycinki drzewa lub krzewu należy uzyskać stosowne decyzje administracyjne na ich usunięcie.

Przewidziane przekształcenia rzeźby terenu polegające na wykonaniu wykopów nie pociągną za sobą zmian w postaci zachwiania równowagi przyrodniczej w środowisku lokalnym, a tym samym i na większym obszarze. Teren, na którym prowadzone będą prace budowlane zostanie przywrócony do stanu pierwotnego.

Zakres inwestycji nie przewiduje realizacji obiektów, które mogłyby zarówno w fazie wykonawstwa, jak i eksploatacji wpływać negatywnie na wody podziemne czy też powierzchniowe.

Proponowane rozwiązania projektowe zakładają, że ścieki przepływać będą przez szczelne rurociągi. Wody gruntowe mogą być narażone na zanieczyszczenia, jedynie w wyniku świadomego działania (np. remonty rurociągów) lub nieszczelności przewodów. Stany te należy traktować jako awaryjne, ponieważ przewody i obiekty, o których mowa muszą zostać poddane w trakcie realizacji próbom szczelności z ich protokółarnym odbiorem.

f) podsumowanie

Sporządzona prognoza oddziaływania projektowanej inwestycji na środowisko dla programowanego zakresu, wskazuje iż nie będzie ona wywierać negatywnego oddziaływania na żaden z komponentów środowiska zarówno w fazie realizacji jak i późniejszej eksploatacji, zatem z pewnością możliwe jest wykonanie przewidzianych do realizacji obiektów i ich funkcjonowanie z gwarancją dotrzymania wymagań i norm określonych w przepisach ochrony środowiska.

Ze względu na zakres oraz specyfikę inwestycji, zagrożenia dla środowiska na etapie wykonawstwa będą niewielkie, lecz wykonawca robót oraz inspektor nadzoru winni zdawać sobie sprawę z możliwości wystąpienia takich zagrożeń. Uciążliwości i niekorzystne oddziaływanie inwestycji na środowisko związane z jej realizacją mogą zostać ograniczone i w większości mieć charakter tymczasowy. Uwarunkowane to jest odpowiednim prowadzeniem robót.

Na etapie eksploatacji nie przewiduje się wystąpienia negatywnych skutków inwestycji na środowisko naturalne w stosunku do stanu obecnego. Nie przewiduje się wystąpienia obszaru oddziaływania wyznaczonego w otoczeniu obiektu (terenu placu budowy) na podstawie przepisów odrębnych, wprowadzających związane z obiektem ograniczenia w zagospodarowaniu terenu.

Informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia – wg odrębnego opracowania.

11. OBSZAR ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Ze względu na zakres oraz specyfikę inwestycji związaną z realizacją infrastruktury podziemnej liniowej oddziaływanie planowanej inwestycji na etapie wykonawstwa będzie niewielkie i ograniczać się będzie jedynie do działek objętych zakresem przedsięwzięcia i nie będzie oddziaływać na tereny sąsiednie.

Brak jest przepisów regulujących minimalną odległość sieci wodociągowej od granic działki. Obszar oddziaływania obejmował będzie jedynie najbliższy teren wzdłuż projektowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej i maksymalnie obejmował będzie pas terenu o szerokości ok. 3,0m (tj. szerokość zajętego pasa terenu pod wykop wraz z naruszoną nawierzchnią, po 0,75m z każdej strony sieci) w całości znajdujący się w obszarze działek objętych inwestycją, które w części są własnością Inwestora a dla pozostałych posiada on tytuł prawny do dysponowania nieruchomością na cele budowlane umożliwiające zgodnie z wymogami prawnymi wykonanie przedsięwzięcia wymagany ustawą z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2021r. poz. 2351 z późn. zm.).

12. PRZEPISY ZWIĄZANE

W trakcie realizacji robót należy przestrzegać obowiązujących przepisów oraz norm, a w szczególności poniższych:

- 1 PN-B-06050:1999 Geotechnika. Roboty ziemne. Wymagania ogólne.
- 2 PN-EN 1917:2004 Studzienki włączowe i niewłączowe z betonu niezbrojonego, z betonu zbrojonego włóknem stalowym i żelbetowe
- 3 PN-EN13598-2:2009 Systemy przewodów rurowych z tworzyw sztucznych do podziemnej bezciśnieniowej kanalizacji deszczowej i sanitarnej. Nieplastyfikowany

Projekt techniczny – część opisowa

„Budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Makowskiego i łączniku między ul. Makowskiego a ul. Podkowińskiego w Kluczborku”

- polichlorek winylu (PVC-U), polipropylen (PP) i polietylen (PE). Część 2: Specyfikacje studzienek włączowych i niewłączowych instalowanych w obszarach ruchu kołowego głęboko pod ziemią.
- 4 PN-EN 1610:2002 Budowa i badania przewodów kanalizacyjnych.
  - 5 PN-B-10736:1999 Roboty ziemne. Wykopy otwarte dla przewodów wodociągowych i kanalizacyjnych. Warunki techniczne wykonania.
  - 6 PN-EN 12889:2003 Bezwykopowa budowa i badanie przewodów kanalizacyjnych.
  - 8 PN-92/B-10735 Kanalizacja. Przewody kanalizacyjne. Wymagania i badania przy odbiorze
  - 9 PN-EN 12063:2001 Wykonawstwo specjalnych robót geotechnicznych. Ścianki szczelne.
  - 10 PN-S-02205:1998 Drogi samochodowe. Roboty ziemne. Wymagania i badania.
  - 11 „Warunki techniczne wykonania i odbioru rurociągów z tworzyw sztucznych.” Polska Korporacja Techniki Sanitarnej, Grzewczej, Gazowej i Klimatyzacji – Warszawa 1994
  - 12 Warunki Techniczne Wykonania i Odbioru Robót Budowlano-Montażowych tom. I Budownictwo Ogólne.
  - 13 Warunki Techniczne Wykonania i Odbioru Robót Budowlano-Montażowych tom. II Instalacje sanitarne i przemysłowe.
  - 14 Wymagania Techniczne COBRTI INSTAL - Warunki techniczne wykonania i odbioru sieci kanalizacyjnych, zeszyt 9
  - 15 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dn. 06.02.2003 r. (Dz. U. Nr 47/03 poz. 401) w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych.
  - 16 DIN4034 - cz. 1 i 2 Studzienki z prefabrykatów betonowych i żelbetowych. Elementy studzienek kanalizacyjnych i drenażowych. Wymiary, warunki techniczne dostaw.

Opracował: